

Ogólnopolskie Towarzystwo Ochrony Ptaków

Marki, 8 czerwca 2011 r.

Ginące gatunki ptaków – IUCN bije na alarm

Jeden z największych ptaków na planecie znajduje się obecnie na skraju wyginięcia według Czerwonej Listy Gatunków Zagrożonych (IUCN Red List™) dla ptaków na rok 2011, opublikowanej właśnie przez BirdLife International. Drop indyjski (*Ardeotis nigriceps*) został uznany za gatunek Krytycznie Zagrożony (ang. Critically Endangered), co oznacza najwyższy stopień zagrożenia. Polowania, zmiany środowiska, utrata siedlisk i ich fragmentacja złożyły się na ograniczenie liczebności tego wspaniałego gatunku prawdopodobnie do około 250 osobników.

Mający ponad metr wysokości i ważący prawie 15 kilogramów, drop indyjski był niegdyś szeroko rozpowszechnionym gatunkiem zamieszkującym sawanny Indii i Pakistanu, lecz obecnie jego występowanie ogranicza się do kilku małych i rozproszonych fragmentów dawnych siedlisk.

„W coraz bardziej zatłoczonym świecie gatunki potrzebujące dużo przestrzeni, takie jak drop indyjski, są na straconej pozycji. Jednak ostatecznie to my przegramy, jeżeli przyroda i jej dobrodziejstwa zaczną zanikać” – powiedział Dr Leon Bennun, Dyrektor ds. Nauki i Polityki w BirdLife.

Tegoroczne uaktualnienie listy zwiększa liczbę zagrożonych gatunków ptaków do 1253 – jest to alarmująca liczba 13% wszystkich gatunków ptaków na świecie. W Polsce, wśród gatunków zagrożonych z listy IUCN, regularnie lęgowe są: kania rdzawa, orlik grubodzioby, dubelt, rycyk, kulik wielki, kraska i wodniczka.

„Ptaki stanowią ciekawy wskaźnik względem reszty przyrody. Są bardzo przydatne w określaniu stanu ekosystemu, jeżeli radzą sobie słabo, to przyroda – ogólnie – również nie jest w dobrym stanie”, stwierdził Dr Stuart Butchart, Koordynator ds. globalnych badań i wskaźników. „Zmiany, które udokumentowaliśmy w tegorocznej edycji, wpłyną na indeks Czerwonej Księgi (ang. Red List Index) dla ptaków – miernik światowych trendów, który stosowany jest m.in. przez liczne rządy, globalne korporacje i ONZ.”

Innym gatunkiem, znajdującym się na krawędzi jest występujący na Bahamach gatunek kacyka (ang. Bahama Oriole – *Icterus northropi*), który również został zakwalifikowany jako krytycznie zagrożony. Ostatnie badania sugerują, że populacja tego pięknego czarno-żółtego karaibskiego ptaka może liczyć jedynie 180 osobników. Zaraza żółtaczkowego zamierania palm kokosowych zniszczyła stanowiska

Ogólnopolskie Towarzystwo Ochrony Ptaków

lęgowe w obszarach, w których ptak ten był wcześniej powszechny. Utrata siedlisk nie jest jednak jedynym problemem kacyków. Zagrożone są one również przybyciem na wyspy starzyka granatowego (*Molothrus bonariensis*) – pasożyta lęgowego, który – podobnie jak nasza kukułka – składa jaja w gniazdach innych gatunków.

„Choć sytuacja wielu gatunków wydaje się być niewesoła, tegoroczne uaktualnienie podkreśla kilka przypadków, w których sytuacja poprawiła się dzięki działaniom ochronnym”, skomentował Andy Symes z Global Species Programme.

Cyraneczka południowa (*Anas nesiotis*) skorzystała z szeroko zakrojonego programu walki ze szczurami, oraz rozmnażania w niewoli. Gatunek został ponownie wprowadzony na Wyspę Campbela w Nowej Zelandii i większość osobników radzi sobie doskonale, dzięki czemu klasyfikację gatunku zmieniono na zagrożony. Dzięki działaniom ochronnym poprawiła się również sytuacja trzech gatunków gołębi występujących na wyspach Atlantyku.

„W ciągu jednego roku 13 gatunków ptaków znalazło się wśród gatunków zagrożonych, powiedział Jean-Christophe Vié, Wicedyrektor programu Global Species w IUCN. „Jest to niepokojący trend; jednakże liczba ta byłaby znacznie wyższa, gdyby nie inicjatywy ochronne. Informacje zebrane przez BirdLife mają kluczowe znaczenie dla dalszego rozwoju działań ochronnych. Dziś jest to ważniejsze niż kiedykolwiek wcześniej, jako że mamy kryzys różnorodności biologicznej i musimy podjąć dodatkowe działania, aby go powstrzymać.”

Ogólnopolskie Towarzystwo Ochrony Ptaków (OTOP)

to działająca od dwudziestu lat organizacja pozarządowa o statusie pożytku publicznego, zajmująca się ochroną dzikich ptaków i miejsc, w których one żyją. Celem Towarzystwa jest zachowanie dziedzictwa przyrodniczego dla dobra obecnych i przyszłych pokoleń. Jego działania wspiera rzesza kilkunastu tysięcy członków, wolontariuszy i sympatyków. OTOP jest polskim partnerem światowej federacji towarzystw ochrony ptaków – BirdLife International.

Po 20 latach istnienia OTOP to:

- Ponad 800 ha rezerwatów, w których prowadzona jest czynna ochrona przyrody
- 174 ostoje ptaków (IBA), w tym 110 objętych regularnym monitoringiem zagrożeń
- 159 lęgowych gatunków ptaków objętych regularnym monitoringiem
- 2.500 nakładu kwartalnika „Ptaki”
- 800 wolontariuszy
- 4.000 członków
- 10.000 zadeklarowanych sympatyków
- 50.000 dzieci objętych programem edukacyjnym

Więcej informacji o działaniach OTOP na: www.otop.org.pl

Ogólnopolskie Towarzystwo Ochrony Ptaków

Nota edytorska:

BirdLife International jest światową federacją towarzystw ochrony ptaków, działającym w ponad 100 krajach, stanowiąc autorytet w odniesieniu do statusu ptaków, ich siedlisk oraz problemów ich dotyczących.

BirdLife jest odpowiedzialny za prowadzoną przez IUCN Czerwoną Księgę Gatunków Zagrożonych w części dotyczącej ptaków. Kategorie zagrożenia gatunków to: Krytycznie Zagrożony (Critically Endangered - ekstremalnie wysokie ryzyko wyginięcia na wolności), Zagrożony (Endangered – bardzo wysokie ryzyko wyginięcia na wolności), Narażony (Vulnerable – wysokie zagrożenie wyginięcia na wolności), Prawie Narażone (Near Threatened - blisko bycia sklasyfikowanym jako Narażony), i Mało Zagrożony (gatunki nie kwalifikujące się do innych kategorii, włączając gatunki powszechne i liczne). Gatunki klasyfikowane są na podstawie jakościowych poziomów dotyczących liczebności populacji, trendu populacyjnego, zasięgu występowania i innych parametrów. Więcej informacji dostępnych jest pod adresem: <http://www.iucnredlist.org>

Łączna liczba gatunków monitorowanych przez BirdLife to 10 052. Liczba gatunków według kategorii: wymarłe 132, Wymarłe na wolności 4; Krytycznie Zagrożone 189; Zagrożone 381, Narażone 683, Prawie Narażone 861; Mało Zagrożone 7757; Niewystarczające dane: 62

Czerwona Księga Gatunków Zagrożonych IUCN (IUCN Red List of Threatened Species™) jest najbardziej wyczerpującym globalnym źródłem informacji o sytuacji różnych gatunków roślin i ptaków. Bazuje on na obiektywnym systemie oceny ryzyka wyginięcia danego gatunku, jeśli nie zostaną podjęte działania konserwacyjne. Gatunki klasyfikowane są w jednej z ośmiu kategorii zagrożenia, w zależności od tego czy spełniają kryteria powiązane z trendami populacyjnymi, wielkością populacji, jak również obszarem i charakterystyką występowania w przyrodzie. Gatunki klasyfikowane jako: Krytycznie zagrożone, Zagrożone lub Narażone są łącznie określane jako „Zagrożone”. Czerwona lista nie jest jedynie rejestrem nazw gatunkowych i stopni zagrożenia. Jest to bogate kompendium informacji o zagrożeniach, dotyczących gatunków, ich wymaganiach ekologicznych, miejscu występowania i możliwych do podjęcia działaniach ochronnych, które mogą ograniczyć lub zapobiec wymieraniu.

IUCN – Międzynarodowa Unia Ochrony Przyrody (ang. International Union for Conservation of Nature), pomaga znaleźć światu pragmatyczne rozwiązania najbardziej palących wyzwań środowiskowych i związanych z rozwojem. Osiągane to jest dzięki: wspieraniu badań naukowych, zarządzaniu projektami terenowymi na całym świecie, jak również dzięki budowaniu współpracy między rządami, organizacjami pozarządowymi, ONZ, międzynarodowymi konwencjami i przedsiębiorcami. Współpraca ta skutkuje powstawaniem nowych polityk, praw i dobrych praktyk. IUCN jest najstarszą i największą globalną siecią związaną ze środowiskiem, w skład której wchodzi ponad 1000 rządów i organizacji pozarządowych oraz prawie 11 000 naukowców i ekspertów wolontariuszy w około 160 krajach. Praca IUCN jest wspierana przez ponad 1000 pełnoetatowych pracowników w 60 biurach i setki partnerów w sektorze publicznym, prywatnym i pozarządowym na całym świecie. Siedziba IUCN znajduje się w mieście Gland, niedaleko Genewy, w Szwajcarii. www.iucn.org.